

پیش نویس های چهارگانه اصلاحی

GDD000416

تبصره ۳- کلیه ارکان و دستگاه‌های حکومتی اعم از تقنینی، اجرایی، قضایی مکلف به همکاری با هیأت تشخیص در انجام وظایف مربوطه و انجام دستورات رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی می‌باشند. مستنکف به مراجع صالحه اداری یا قضایی معرفی می‌شود.

ماده چهارم - رئیس جمهور بعد از اخذ نتایج بررسی‌های هیأت تشخیص بر اساس نظرات هیأت تشخیص اتخاذ تصمیم می‌نماید. این تصمیم قطعی و لازم‌الاجراء است و مستنکف از اجرای آن به مراجع صالحه معرفی و به یک تا پنج سال انفسال از خدمات دولتی محکوم می‌گردد.

قانون نحوه اجرای مسؤولیت رییس جمهور در اجرای قانون اساسی (شماره ۲)

مقدمه

اصل یکصد و سیزدهم قانون اساسی برای رییس جمهور سه شأن قائل شده است:

۱- ریاست قوه مجریه جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط می شود. ۲- عالی ترین مقام رسمی کشور پس از مقام رهبری ۳- مسؤولیت اجرای قانون اساسی. طبق اصل مزبور، رییس جمهور، علاوه بر این که مانند رؤسای قوه مقننه و قضائیه، ریاست یک قوه را که قوه مجریه است بعهده دارد به عنوان رییس جمهور مسؤولیت اجرای قانون اساسی نیز به عهده اوست. اصل یکصد و بیست و یکم نیز رییس جمهور را موظف می کند در مجلس شورای اسلامی با حضور رییس قوه قضائیه و اعضای شورای نگهبان سوگند یاد نماید که پاسدار مذهب رسمی و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی باشد و از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته است حمایت کند. برای تبیین نحوه اجرای این مسؤولیت و حدود وظایف و اختیارات رییس جمهور در این مورد با توجه به سایر اصول قانون اساسی، لایحه قانونی زیر تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد.

ماده ۱- رییس جمهور در اجرای وظایف خود در چهارچوب اصول یکصد و سیزدهم و یکصد و بیست و یکم قانون اساسی، موظف است تمهیدات لازم را برای اجرای قانون اساسی به کار گیرد و بر اجرای آن از سوی قوای سه گانه و کلیه نهادهای حکومتی نظارت نماید.

ماده ۲- رییس جمهور موظف است از طریق نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری، بررسی و اقدامات لازم، موجبات اجرای صحیح قانون اساسی، جلوگیری از توقف و نقض قانون اساسی و رفع آثار ناشی از نقض را فراهم نماید.

ماده ۳- رییس جمهور می تواند وظایف خود را در خصوص کسب اطلاع، بازرسی، بررسی، نظارت و پیگیری از طریق نهاد ریاست جمهوری یا نمایندگان خود و یا هیأتی مرکب از افراد صاحب نظر که بدین منظور تعیین می کند، انجام دهد.

ماده ۴- کلیه نهادهای حکومتی موظفند به مکاتبات رییس جمهور، نهاد ریاست

متخلفانه را صادر می نماید، هیأت دولت، وزراء و دستگاه های مربوطه موظف به رفع عوارض ناشی از نقض قانون اساسی می باشند.

ب - پرونده متخلفین به دستور رییس جمهور، حسب مورد به هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری و مراجع قضایی صالح ارسال می گردد.

ج - چنانچه نقض قانون اساسی از سوی آن دسته از دستگاه های اجرایی و نهادی حکومتی که مستقیماً زیر نظر رهبری هستند صورت گیرد، رییس جمهور ضمن اقدام مذکور در بندهای الف و ب مراتب را جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به استحضار رهبری می رساند.

ماده ۱۰- در صورتی که نقض قانون اساسی ناشی از تصمیمات و اقدامات ستادی، اجرایی و اداری قوه قضاییه باشد:

الف - مراتب با امضای رییس جمهور به اطلاع رییس قوه قضاییه رسانده می شود تا اقدامات لازم جهت رفع اثر و عوارض ناشی از نقض قانون اساسی و برخورد قانونی با متخلفین صورت گیرد. رییس قوه قضاییه موظف است اقدامات خود در این رابطه را ظرف مدت سه ماه به اطلاع رییس جمهور برساند. در صورتی که رییس جمهور توضیحات و اقدامات انجام شده را کافی تشخیص ندهد یا پاسخی از سوی رییس قوه قضاییه ظرف مهلت مقرر دریافت ننماید رییس جمهور ضمن صدور دستور ابطال تصمیمات و اقدامات مزبور مراتب را به استحضار مقام رهبری می رساند.

ب - به دستور رییس جمهور پرونده متخلفین حسب مورد به هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری دادگستری، دادگاه انتظامی قضات و مراجع قضایی صالح ارسال می شود. تبصره - در هر مورد که از سوی رییس جمهور پرونده متخلفین به لحاظ نقض قانون اساسی به مراجع صالح اداری یا قضایی ارجاع می شود، مراجع مزبور مکلفند خارج از نوبت رسیدگی نمایند و تصمیم متخذه در مورد پرونده را به اطلاع رییس جمهور برسانند.

ج - در صورتی که رییس جمهور، پس از بررسی های کارشناسانه تشخیص دهد تصمیم قضایی (حکم یا قرار) صادره از مقام قضایی مغایر قانون اساسی و ناقض حقوق

ماده ۱۴- رییس جمهور می تواند هرگاه لازم تشخیص دهد، مردم را از طرق مقتضی در جریان موارد عدم اجرا یا نقض قانون اساسی و اقداماتی که انجام داده قرار دهد.

ماده ۱۵- رییس جمهور می تواند سالی یک بار گزارش موارد توقف، عدم اجرا و یا نقض قانون اساسی را با تصمیمات متخذة تنظیم و ترجیحاً در سالگرد تصویب قانون اساسی به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند، گزارش رییس جمهوری در جلسه علنی مجلس قرائت می شود.

ماده ۱۶- رییس جمهور می تواند از طریق بودجه ای خاص نسبت به جبران خسارت وارده به شهروندان به جهت نقض حقوق اساسی شناخته شده آنها در قانون اساسی، اقدام نماید.

ماده ۱۷- به منظور نهادینه کردن فرهنگ اجرای قانون اساسی و رعایت حقوق اساسی و بنیادین شهروندان، رییس جمهور از طریق هیأت دولت، طرح ملی آموزش حقوق اساسی شهروندان را تهیه و به تصویب می رساند.

لایحه قانونی اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و
مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی
تحت عنوان:

«مسئولیت رییس جمهور در اجرای قانون اساسی» (شماره ۳)

مقدمه

اصل ۱۱۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی، در کنار قرار دادن ریاست قوه مجریه برای رییس جمهور (جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط می‌شود)، دو شأن: بالاترین مقام رسمی کشور پس از رهبری و مسئولیت اجرای قانون اساسی را نیز برای او قائل شده است. بنابراین، رییس جمهور در عین حال که به عنوان رییس قوه مجریه، در ردیف رؤسای قوه مقننه و قضاییه قرار دارد و در این شأن، طبق اصل ۶۰ نسبت به اعمال قوه مجریه (جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط است) اقدام می‌نماید، به طور مطلق و عام و شامل و بدون قید، مسئولیت اجرای قانون اساسی را نیز به عهده دارد، در متن سوگندی که رییس جمهور طبق اصل ۱۲۱ قانون اساسی ادا می‌نماید خود را شرعاً و قانوناً به انجام این مسئولیت به ویژه در رابطه با آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته است، ملتزم می‌نماید.

فصل دوم قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان: «مسئولیت رییس جمهور در اجرای قانون اساسی»، در چهار ماده تا حدی نحوه اجرای این مسئولیت را برای رییس جمهور تعیین کرده ولی ضمانت اجرایی برای تشخیص رییس جمهور و یا پیامدهای عدم توجه به اخطار و تذکر قانون اساسی رییس جمهور مشخصاً پیش‌بینی نشده و به عنوان کلی: «اقدامات لازم در ماده ۱۳ و اقدام به نحو مقتضی در ماده ۱۴» اکتفا شده است و محدوده این اقدامات لازم و یا اقدام مقتضی بیان نشده است. لذا لایحه قانونی حاضر که اصلاحاتی را در مواد چهارگانه فصل دوم قانون مزبور در بردارد و از جمله با در نظر گرفتن سایر اصول و موازین قانون اساسی ضمانت اجرا و راه‌کارهایی عملی برای انجام

این مسؤلیت رییس جمهور را شامل می شود و مصادیقی از اقدامات لازم و مقتضی را بیان می کند، تهیه شده که تقدیم مجلس محترم می گردد و درخواست تصویب آن را از نمایندگان محترم دارد.

ماده ۱- متن زیر به ماده ۱۳ اضافه می شود:

ماده ۱۳-.....

رییس جمهور می تواند وظایف مربوط به نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری و بررسی را از طریق هیأتی متشکل از افراد صاحب نظر در امور حقوقی و اجرایی به نام «هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی» یا هر نام دیگری انجام دهد. کلیه دستگاه های حکومتی موظفند با هیأت منصوب از سوی رییس جمهور همکاری لازم نموده و به مکاتبات هیأت در ارتباط با قانون اساسی و چگونگی اجرا یا نقض آن ظرف مدت سه ماه از تاریخ وصول پاسخ لازم را همراه با توضیحات کافی، رایه و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک درخواست شده را در اختیار قرار دهند و عنداللزوم امکان بازرسی را فراهم نمایند. متخلف جهت پیگرد قانونی به مراجع صالح معرفی می شود.

ماده ۲- ماده ۱۴ به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به آن الحاق می شود:

ماده ۱۴- در صورت توقف، نقض یا عدم اجرای اصلی از اصول قانون اساسی، رییس جمهور در اجرای وظایف خویش برای اجرای قانون اساسی به نحو مقتضی اقدام می نماید و برای این منظور می تواند خود یا هیأت منصوب از سوی او مراتب را به اطلاع بالاترین مقام مسؤل مربوطه در هر یک از قوا و نهادهای حکومتی برساند و علت توقف یا عدم اجرا را خواستار گردد، مقام مسؤل موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه پاسخ خود را مشروحاً و با ذکر دلیل به اطلاع رییس جمهور یا هیأت برساند، در صورتی که پس از بررسی به تشخیص رییس جمهور، توقف یا نقض یا عدم اجرا ثابت گردید رییس جمهور نسبت به اجرای اصل یا اصول مربوط و رفع عوارض ناشی از تخلف اقدام لازم را معمول و از جمله در صورت لزوم دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده بر خلاف قانون اساسی را صادر می نماید و پرونده امر برای رسیدگی و تعقیب متخلف به مراجع صالح اداری و قضایی ارسال می گردد.

تبصره ۱- در صورتی که به تشخیص رییس جمهور پس از بررسی های کارشناسانه و از جمله کسب نظر هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی، تصمیم قضایی صادره از سوی مرجع قضایی، مغایر قانون اساسی باشد، و تصمیم مزبور قطعی بوده یا بلحاظ عدم تجدیدنظر خواهی یا انقضای موعد، یا تأیید در مرجع تجدیدنظر قطعی شده باشد، رییس جمهور می تواند از طریق دادستان کل کشور درخواست نقض تصمیم قضایی صادره را از دیوان عالی کشور بنماید. دادستان کل کشور به محض دریافت درخواست رییس جمهور بدون هیچ گونه تشریفات با ذکر استدلال رییس جمهور و نظر خود، خواستار نقض تصمیم صادره از دیوان عالی کشور می شود.

درخواست نقض تصمیم توسط دادستان کل کشور از دیوان عالی کشور، موجب توقف اجرای آن تصمیم و آثار و تبعات آن تا پایان رسیدگی دیوان عالی کشور خواهد شد.

در صورت نقض تصمیم از سوی دیوان عالی کشور، پرونده جهت رسیدگی به دادگاه هم عرض ارسال می شود.

تبصره ۲- رییس جمهور می تواند از طریق تعیین بودجه ای خاص نسبت به جبران خسارت وارده به شهروندان به جهت نقض حقوق اساسی شناخته شده آن ها در قانون اساسی اقدام نماید.

ماده ۳- ماده ۱۵ به شرح زیر اصلاح می شود:

به منظور اجرای صحیح و دقیق قانون اساسی، رییس جمهور حق دارد به بالاترین مقامات هر یک از نهادهای حکومتی و از جمله قوای مقننه و قضاییه تذکر و اخطار دهد. ترتیب اثر ندادن به تذکر و اخطار رییس جمهور، می تواند به اقدامات مذکور در ماده ۱۴ این قانون و تبصره ۱ آن منجر شود.

ماده ۴- ماده ۱۶ به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۶- رییس جمهور می تواند سالی یک بار گزارش موارد توقف، عدم اجراء و یا نقض قانون اساسی را با تصمیمات متخذه و احیاناً ذکر موانع و مشکلات، تنظیم و ترجیحاً در سالگرد تصویب قانون اساسی به اطلاع مقام رهبری و مجلس شورای

اسلامی برساند. گزارش رییس جمهور در جلسه علنی مجلس قرائت می شود.
همچنین رییس جمهور، می تواند هرگاه لازم بداند، مستقیماً مردم را از طرق مقتضی
در جریان موارد عدم اجرا یا نقض قانون اساسی و اقداماتی که انجام داده قرار دهد.

ماده واحده قانون تعیین ضمانت اجرای قانونی برای انجام مسؤولیت اجرای قانون
اساسی توسط رئیس جمهور (موضوع اصل ۱۱۳ قانون اساسی) (شماره ۴)

با توجه به این که طبق اصل ۱۱۳ قانون اساسی، رئیس جمهور، به عنوان رئیس جمهور (نه صرفاً به عنوان رئیس قوه مجریه) بالاترین مقام رسمی کشور، پس از مقام رهبری، به طور مطلق و عام الشمول مسؤول اجرای قانون اساسی است و طبعاً در رابطه با انجام این وظیفه، طبق اصل ۱۲۲ در برابر ملت، رهبر و مجلس شورای اسلامی مسؤول است.

با عنایت به التزامی که رئیس جمهور به حکم سوگندی که طبق اصل ۱۲۱ قانون اساسی ادا می نماید، به پاسداری از قانون اساسی و حمایت از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای آنها شناخته است دارد و برای این که رئیس جمهور بتواند این وظیفه سنگین را به نحو مؤثری انجام دهد، ماده واحده زیر تصویب می شود:

ماده واحده - در صورتی که رئیس جمهور پس از بررسی های کارشناسانه و از جمله اخذ نظر مشورتی هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی تشخیص دهد تصمیم متخذه، از سوی هر یک از قوا و نهادهای حکومتی، مغایر قانون اساسی و به ویژه ناقض حقوق اساسی شناخته شده افراد در قانون اساسی است، می تواند دستور متوقف شدن تصمیم مزبور را صادر نماید و پرونده امر را جهت رسیدگی لازم به مراجع مربوطه اداری و قضایی ارجاع نماید.

با دستور رئیس جمهور، تصمیم اتخاذ شده موقوف الاجرا و آثار و تبعات آن مرتفع می شود.

تبصره - در صورتی که رئیس جمهور تصمیم قضایی صادره از سوی مراجع قضایی را به شرح فوق مغایر قانون اساسی و ناقض حقوق اساسی افراد تشخیص دهد و تصمیم مزبور به لحاظ تأیید در مرحله تجدیدنظر و یا غیر قابل تجدیدنظر بودن و یا انقضای موعد تجدیدنظر خواهی قطعی شده باشد، می تواند از طریق دادستان کل کشور، درخواست نقض تصمیم قضایی مزبور را بخواهد، دادستان کل کشور به محض دریافت

درخواست رییس جمهور بدون هیچ‌گونه تشریفات با ذکر استدلال رییس جمهور و نظر خود، خواستار نقض تصمیم صادره از دیوان عالی کشور می‌شود.
- درخواست نقض حکم توسط دادستان کل از دیوان عالی کشور، موجب توقف اجرای حکم تا پایان رسیدگی دیوان عالی کشور خواهد بود.
- در صورت نقض تصمیم از سوی دیوان عالی کشور، پرونده جهت رسیدگی به دادگاه هم عرض ارسال می‌شود.

مصوبه هیأت دولت

لایحه قانونی اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان: «مسؤولیت رییس جمهور در اجرای قانون اساسی»

ماده ۱- متن زیر به ذیل ماده ۱۳ اضافه می‌شود:

رییس جمهور می‌تواند وظایف مربوط به نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری و بررسی را از طریق هیأتی متشکل از افراد صاحب نظر در امور حقوقی و اجرایی به نام هیأت منصوب از سوی رییس جمهور همکاری لازم را نموده و به مکاتبات هیأت در ارتباط با قانون اساسی و چگونگی اجرا یا نقض آن در اسرع وقت مناسب، حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول، پاسخ لازم را همراه با توضیحات کافی ارائه داده و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک درخواست شده را در اختیار هیأت قرار دهند و امکان بازرسی را فراهم نمایند.

تبصره - متخلف جهت پیگرد قانونی به مراجع صالح معرفی می‌شود و در صورت اثبات تخلف به سه ماه تا یک سال انفصال از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.

ماده ۲- ماده ۱۴ به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به آن الحاق می‌شود.

ماده ۱۴- در صورت توقف، نقض یا عدم اجرای اصلی از اصول قانون اساسی، رییس جمهور در اجرای وظایف خویش برای اجرای قانون اساسی به نحو مقتضی اقدام می‌نماید و برای این منظور می‌تواند ضمن دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده بر خلاف قانون اساسی، مراتب را به اطلاع بالاترین مقام مسؤول مربوطه در هر یک از قوا و نهادهای حکومتی برساند و علت توقف، نقض یا عدم اجرا را خواستار گردد، مقام مسؤول موظف است در اسرع وقت مناسب، حداکثر ظرف مدت دو ماه پاسخ خود را مشروحاً و با ذکر دلیل به اطلاع رییس جمهور برساند، در صورتی که پس از بررسی و تشخیص رییس جمهور، توقف یا نقض یا عدم اجرا همچنان ثابت باشد،

رییس جمهور نسبت به اجرای اصل یا اصول مربوطه و رفع عوارض ناشی از تخلف اقدام لازم را معمول و از جمله دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده ی برخلاف قانون اساسی را صادر می نماید. و پرونده امر را برای تعقیب متخلف، به مراجع صالح اداری و قضایی ارسال می دارد. متخلف برای بار اول یک تا سه سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم می شود.

تبصره ۱- در صورتی که به تشخیص رییس جمهور، پس از بررسی های کارشناسی از جمله کسب نظر هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی، تصمیم قضایی صادره از سوی مراجع قضایی، مغایر قانون اساسی باشد رییس جمهور درخواست نقض آن را به شعبه ای خاص در دیوان عالی کشور متشکل از یک رییس و دو مستشار به انتخاب هیأت عمومی دیوان عالی کشور که همگی دارای پایه ۱۱ قضایی باشند ارجاع می دهد. رسیدگی توسط قضات شعبه مزبور انجام و نظر اکثریت قضات ملاک عمل خواهد بود هنگام رسیدگی هیأتی مرکب از سه حقوق دان به انتخاب مجلس شورای اسلامی و سه حقوق دان به انتخاب هیأت وزیران در جلسه حضور خواهند داشت و نظرات و توضیحات خود را به شعبه ارایه خواهند کرد.

درخواست نقض تصمیم قضایی از سوی رییس جمهور موجب توقف اجرای آن و آثار و تبعات آن تا پایان رسیدگی می شود.

در صورت نقض تصمیم از سوی شعبه مزبور، پرونده جهت رسیدگی به مرجع قضایی صالح ارسال می شود و آن مرجع مکلف به تبعیت از نظر شعبه خاص دیوان عالی کشور خواهد بود.

تبصره ۲- رییس جمهور می تواند از طریق تعیین بودجه ای خاص نسبت به جبران خسارات و لطمات وارده به شهروندان به جهت نقض حقوق اساسی شناخته شده آن ها در قانون اساسی اقدام نماید.

ماده ۳- ماده ۱۵ به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۵- به منظور اجرای صحیح و دقیق قانون اساسی، رییس جمهور حق دارد به

بالاترین مقام هر یک از نهادهای حکومتی و قوای سه گانه تذکر و اخطار دهد.

ترتیب اثر ندادن به تذکر و اخطار رئیس جمهور، می تواند به اقدامات مذکور در ماده ۱۴ این قانون و تبصره ۱ آن منجر شود.

ماده ۴- ماده ۱۶ به شرح زیر اصلاح می شود:
ماده ۱۶- رئیس جمهور می تواند سالی یک بار گزارش موارد توقف و عدم اجرا و یا نقض قانون اساسی را با تصمیمات متخذه و ذکر موانع و مشکلات، تنظیم و به اطلاع مجلس شورای اسلامی برساند. گزارش رئیس جمهور در جلسه علنی مجلس قرائت می شود.

همچنین رئیس جمهور می تواند هرگاه لازم بداند، مستقیماً مردم را از طریق مقتضی در جریان موارد عدم اجرا یا نقض قانون اساسی و اقداماتی که انجام داده قرار دهد.

رئیس جمهور

مصوبه مجلس شورای اسلامی

شماره ۲۲۲۲

تاریخ ۱۳۸۲/۱/۲۴

لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسؤولیت رییس جمهور در اجرای قانون اساسی»

ماده ۱- متن زیر و تبصره ذیل آن به انتهای ماده (۱۳) اضافه می‌شود:

رییس جمهور می‌تواند وظایف مربوط به نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری و بررسی را از طریق هیأتی متشکل از افراد صاحب نظر در امور حقوقی و اجرایی به نام هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، انجام دهد. کلیه دستگاه‌های حکومتی موظفند با هیأت منصوب از سوی رییس جمهور همکاری لازم را نموده و به مکاتبات هیأت در ارتباط با قانون اساسی و چگونگی اجرا یا نقض آن در اسرع وقت مناسب، حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول، پاسخ لازم را همراه با توضیحات کافی ارایه داده و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک درخواست شده را در اختیار هیأت قرار دهند و امکان بازرسی را فراهم نمایند.

تبصره ۲- ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۴- در صورت توقف، نقض یا عدم اجرای اصلی از اصول قانون اساسی، رییس جمهور در اجرای وظایف خویش برای اجرای قانون اساسی به نحو مقتضی اقدام می‌نماید و برای این منظور می‌تواند ضمن دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده بر خلاف قانون اساسی، مراتب را به اطلاع بالاترین مقام مسؤول مربوطه در هر یک از قوا و نهادهای حکومتی برساند و علت توقف، نقض یا عدم اجرا را خواستار گردد. مقام مسؤول موظف است در اسرع وقت مناسب، حداکثر ظرف مدت دو ماه

پاسخ خود را مشروحاً و با ذکر دلیل به اطلاع رییس جمهور برساند. در صورتی که پس از بررسی و تشخیص رییس جمهور، توقف یا نقض یا عدم اجرا همچنان ثابت باشد، رییس جمهور نسبت به اجرای اصل یا اصول مربوطه و رفع عوارض ناشی از تخلف اقدام لازم را معمول و از جمله دستور توقف تصمیمات و اقدامات انجام شده بر خلاف قانون اساسی را صادر می نماید و پرونده امر را برای تعقیب متخلف، به مراجع صالح اداری و قضایی ارسال می دارد. متخلف برای بار اول به یک تا سه سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم می شود.

تبصره ۱- رییس جمهور اگر رأی قضایی را مغایر قانون اساسی تشخیص دهد نقض رأی مذکور را از دیوان عالی کشور درخواست می نماید. این درخواست موجب توقف اجرا و آثار و تبعات رأی تا پایان رسیدگی می شود.

رییس قوه قضاییه مکلف است شعبه ای خاص در دیوان عالی کشور متشکل از یک رییس و دو مستشار که دارای پایه یازده قضایی باشند را برای رسیدگی به این درخواست تشکیل دهد.

اعضاء این شعبه به انتخاب هیأت عمومی دیوان عالی کشور و با حکم رییس قوه قضاییه منصوب می شوند.

رسیدگی به درخواست رییس جمهور توسط قضات شعبه مزبور انجام و نظر اکثریت ملاک عمل خواهد بود. هنگام رسیدگی هیأتی مرکب از سه حقوق دان به انتخاب مجلس شورای اسلامی و سه حقوق دان به انتخاب هیأت وزیران در جلسه حضور خواهند داشت و نظرات و توضیحات خود را به شعبه ارایه خواهند نمود. در صورت نقض رأی از سوی شعبه مزبور پرونده جهت رسیدگی به مرجع قضایی صالح ارسال می شود و آن مرجع مکلف به تبعیت از نظر شعبه خاص دیوان عالی کشور خواهد بود.

تبصره ۲- اقدامات نظارتی و مصوبات مجلس شورای اسلامی با رعایت ضوابط مقرر و تفسیر شورای نگهبان (در چارچوب قانون اساسی) از اصول قانون اساسی و استیضاح موضوع بند (۲) اصل هشتاد و نهم (۸۹) قانون اساسی و حکم دیوان عالی کشور موضوع بند (۱۰) اصل یکصد و دهم (۱۱۰) قانون اساسی، از شمول این ماده مستثنی می باشند.

تبصره ۳- رییس جمهور می تواند نسبت به جبران خسارات و لطمات وارده به شهروندان به جهت نقض حقوق اساسی شناخته شده آنها از قانون اساسی از طریق پیش بینی اعتبار لازم در لوایح بودجه سالانه کل کشور اقدام نماید.

ماده ۳- ماده (۱۵) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۵- به منظور اجرای صحیح و دقیق قانون اساسی، رییس جمهور می تواند در صورت احراز تخلف به هر یک از قوای مقننه و قضاییه و مجریه و نهادهای حکومتی تذکر و اخطار دهد.

ترتیب اثر ندادن به تذکر و اخطار رییس جمهور، می تواند به اقدامات مذکور در ماده (۱۴) این قانون و تبصره (۱) منجر شود.

ماده ۴- ماده (۱۶) به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۶- رییس جمهور سالی یک بار گزارش موارد توقف و عدم اجرا و یا نقض قانون اساسی را با تصمیمات متخذه و ذکر موانع و مشکلات، تنظیم و به اطلاع مجلس شورای اسلامی می رساند. گزارش رییس جمهور در جلسه علنی مجلس قرائت می شود. همچنین رییس جمهور می تواند هرگاه لازم بداند، مستقیماً مردم را از طریق مقتضی در جریان موارد عدم اجرا یا نقض قانون اساسی و اقداماتی که انجام داده، قرار دهد. لایحه فوق مشتمل بر چهار ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ نوزدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است.

مهدی کروی

رییس مجلس شورای اسلامی

ه - عموم عبارت کلیه دستگاه‌ها شامل دستگاهی می‌شود که در قانون اساسی مرجع تشخیص مغایرت با اصول قانون اساسی تعیین شده است. لذا از این جهت مغایر اصول ۹۴ و ۹۸، ۹۶ قانون اساسی شناخته شد.

۲- تبصره ماده یک:

الف - چون تبصره ذیل این ماده مبتنی بر مفاد ماده مذکور است با توجه به ایرادات وارد بر آن باید اصلاح شود سپس اظهار نظر خواهد شد.

۳- ماده دو:

الف - صدور دستور توقف در خصوص تصمیمات و اقداماتی که مطابق قانون اساسی مسؤول مشخص دارد خلاف اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۸۵، ۷۱، ۹۴، ۹۶، ۹۸، ۹۸، ۹۹، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۵۶، ۱۱۲، ۱۷۵ شناخته شد.

و نیز عبارت «هر یک از قوا و نهادهای حکومتی» همان ایرادات شرعی و قانون اساسی جزءهای «الف، ب، د، ه، بند «۱» را دارد.

ب - اطلاق ظاهر عبارت «پرونده امر را برای تعقیب متخلف به مراجع صالح قضایی ارسال می‌دارد» نسبت به موردی که قاضی تشخیص تخلف ندهد خلاف اصل ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد.

۴- تبصره یک ماده دو:

الف - چون مستفاد از اصول قانون اساسی این است که رسیدگی قضایی در تمام مراحل از ابتدا تا قطعیت حکم به عهده قوه قضایه و محاکم دادگستری می‌باشد ورود رییس‌جمهور در پرونده‌های قضایی و احکام صادره از این جهت مغایر اصول ۳۶، ۱۵۶، ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد و الزام قوه قضایه و محاکم و قضات به رسیدگی، به صرف درخواست رییس‌جمهور دخالت در امر قضاء و موجب اختلال در وظایف و اختیاراتی است که به نص قانون اساسی بر عهده این قوه نهاد شده است از این جهت نیز مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد ضمناً چون درخواست مذکور موجب توقف اجرا و آثار و تبعات رأی می‌گردد همان ایراد مربوط به قوه قضایه موضوع جزء «الف» بند «۳» را دارد.

ب - ملزم نمودن رییس قوه قضایه، به انتخاب کسانی که هیأت عمومی دیوان عالی کشور انتخاب نموده است خلاف بند «۳» اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

הנהגות (המשל) הן הן המשל 1881

۹- در تبصره ماده «۱» و ماده «۲» و ذیل ماده «۳» معرفی به دادگاه برای ضمانت اجرا موجب تداخل قوا می‌گردد و از این جهت مغایر اصول ۵۷ و ۱۵۶ قانون اساسی می‌باشد.

۱۰- عموم و اطلاق ماده «۲» و تبصره «۱» آن و ماده «۳» موجب معتبر دانستن برداشت رئیس‌جمهور از قانون اساسی در موارد اختلاف است لذا از این جهت مغایر اصل ۹۸ قانون اساسی شناخته شد.

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

است. در نتیجه، در صورتی که قانون تصویب شده و تأیید شود،

این قانون در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد. این قانون در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد. این قانون در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

در نتیجه، در صورتی که قانون تصویب شده و تأیید شود، این قانون در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد. این قانون در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد. این قانون در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

مجلس شورای اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی ایران

۱۳۸۱/۸/۲۰

شماره

نشانی

مجلس شورای اسلامی ایران

تسهیل در امور بانکی

در این مورد، بر اساس ماده ۲۰۰ قانون پولی و بانکی، بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند در امور بانکی تسهیلات لازم را در اختیار مشتریان قرار دهند.

بنابراین، تسهیلات بانکی در امور بانکی تسهیل می‌گردد.

در این مورد، بر اساس ماده ۲۰۰ قانون پولی و بانکی، بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند در امور بانکی تسهیلات لازم را در اختیار مشتریان قرار دهند.

بنابراین، تسهیلات بانکی در امور بانکی تسهیل می‌گردد.

در این مورد، بر اساس ماده ۲۰۰ قانون پولی و بانکی، بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند در امور بانکی تسهیلات لازم را در اختیار مشتریان قرار دهند.

بنابراین، تسهیلات بانکی در امور بانکی تسهیل می‌گردد.

در این مورد، بر اساس ماده ۲۰۰ قانون پولی و بانکی، بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند در امور بانکی تسهیلات لازم را در اختیار مشتریان قرار دهند.

۱۰- مسأله مهم که به نظر می‌رسد، این است که لازم است شورای نگهبان تفسیر مشروح خود را از اصل ۱۱۳ قانون اساسی در خصوص مسئولیت رییس‌جمهور در اجرای قانون اساسی و محدوده آن مسئولیت با توجه به برخی از اظهارنظرها که در سال‌های اولیه تصویب قانون اساسی و تشکیل جمهوری اسلامی ایران داشته مشخص نماید. حداقل شورای نگهبان در اظهارنظر موضوع نامه شماره ۴۲۱۴ مورخ ۶۰/۱۱/۱ خود، صریحاً حق خواستن توضیحات رسمی از مقامات مسئول اجرایی و قضایی و نظامی و موظف بودن مقامات مذکور به پاسخگویی را صریحاً اعلام کرده است و در نامه مورخ ۵۹/۱۱/۸ خود در پاسخ به نامه شماره ۸۲۵۵/ش مورخ ۵۹/۹/۱۲ شورای عالی قضایی رسماً حق تذکر و اخطار رییس‌جمهور را به شورای عالی قضایی به رسمیت شناخته است، در حالی که در اظهارنظر فعلی به نظر می‌رسد چنین حقی برای رییس‌جمهور در برابر قوه قضاییه و نهادهایی چون نهادهای نظامی و غیره قائل نیست، از سوی دیگر طبق سوابق موجود در هنگام تصویب قانون حدود اختیارات سال ۱۳۶۵ با نظر و اصرار شورای نگهبان در مواد ۱۳ و ۱۴ به طور مطلق قید شده که رییس‌جمهور در صورت توقف یا عدم اجرای قانون اساسی اقدامات لازم را باید انجام یا به نحو مقتضی اقدام نماید. با توجه به انسداد طرق مختلفه متصوره که در بندهای مختلف نامه شورای نگهبان ملاحظه می‌شود، خوب است ابتدا شورای محترم مزبور که مرجع رسمی فهم و تفسیر قانون اساسی می‌باشد نظر تفسیری مستدل خود را از اصل ۱۱۳ قانون اساسی در مورد وظیفه مسئولیت اجرای قانون اساسی و کیفیت اجرای آن، با عنایتی به اظهارنظرهای اولیه خود بنماید، تا بتوان در مقام اصلاح قانون برآمد.

حسین مهرپور

مشاور رییس‌جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

می‌خورد. از آن‌جا که پاسخ‌گویی وظیفه قانونی همه ارکان و اجزای نظام جمهوری اسلامی و برآمده از حقوق اساسی ملت ماست، امیدوارم شورای نگهبان نیز خود را مافوق مسئولیت نداند و در سالی که از سوی رهبر معظم سال پاسخ‌گویی نام گرفته است، پاسخ‌گوی اقدامات خود طی سالیان گذشته، به خصوص در جریان انتخابات اخیر باشد.

به هر حال از آن جهت که احتمال می‌دهم باقی ماندن این دو لایحه در دستور کار مجلس در آینده موجب تغییرات بیشتری بر خلاف روح کلی و حقوق و منافع مردم و نقش و موقعیت رئیس‌جمهوری بشود، با توجه به این‌که این دو لایحه به تصویب نهایی نرسیده است تقاضای استرداد آن‌ها را از مجلس شورای اسلامی دارم.

سیدمحمد خاتمی